

15.05.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM/1561/03.01.01/2017, TEM046:00/2017

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö pitää hallituksen esitysluonnoksen tavoitteita kannatettavina ja puoltaa esitettyä sääntelyä siirtymisestä kantaverkonhaltijan Fingrid Oyj:n ja sähköalan yritysten yhteistyössä valmisteleman mallin mukaiseen keskitettyyn tiedonvaihtoon sähkön vähittäismarkkinoiden keskeisten markkinaprosessien, kuten toimittajan vaihtojen ja muuttojen toteuttamisessa ja mitaustietojen välityksessä sekä siirtymisestä jakeluverkoissa toimivien sähkökaupan osapuolien sähkötaseiden keskitettyyn selvitykseen vuoden 2020 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö toimii sähkön kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n omistajaohjaajana. Ministeriön näkemyksen mukaan esitys tukee hyvin Fingridin käynnistämää selvitys- ja valmistelutyötä sähkön vähittäismarkkinoiden tulevaisuuden keskitetystä tiedonvaihtoratkaisusta. Fingridin roolin kehittäminen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelualueen järjestelmävastaavaksi on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. Esityksessä on otettu tasapainoisesti huomioon sähkömarkkinoiden toimivuus ja kilpailun edistäminen, tiedonvaihdon laadukas ja kustannustehokas toteuttaminen, tietoturvan tason järjestäminen sekä asiakkaiden henkilötietojen ja markkinaosapuolien liikesalaisuuksien asianmukainen käsittely.

Esityksessä ehdotetaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009, jäljempänä väestötietolaki) säännöstä, jonka perusteella Väestörekisterikeskus voisi luovuttaa keskitetysti henkilötunnuksia ja eräitä muita sopimussuhteiden yksilöimiseksi tarpeellisia henkilötietoja jakeluverkonhaltijoiden ja vähittäismyyjien asiakastietojärjestelmiin ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön tietojärjestelmiin sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön käyttöönoton mahdollistamiseksi.

Esityksen pääasiallisessa sisällössä tuodaan esiin, että sääntelytarve koskee nimenomaisesti tiedon luovutusta tässä tiedonvaihdon käynnistämisvaiheessa. Tähän tarpeeseen viitataan myös yksityiskohtaisissa perusteluissa. Siirtymävaiheessa on tarpeellista yhdenmukaistaa ja täydentää useissa asiakastietokannoissa olevat tiedot sekä keskittää ne sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikköön. Satojen tuhansien henkilöasiakkaiden siirrettävistä tiedoista puuttuu henkilötunnus. Ehdotettu väestötietolain uuden 31 a §:n muotoilu ei kuitenkaan tee eroa tämän siirtymävaiheen tiedonluovutuksen ja myöhemmän toiminnan välillä. Henkilötunnus tulisi siirtymävaiheen jälkeen saada aina ensisijaisesti asiakkaalta itseltään. Tämä on luonnollisin tapa varmistaa sekä tietojen oikeellisuus, että asiakkaan tiedonsaanti henkilötunnuksen ja siihen liitty-

vien henkilötietojen käsittelystä. Pykälän soveltamisalan ei tulisi johtaa siihen, että henkilötunnus saadaan säännönmukaisesti väestötietojärjestelmästä.

Valtiovarainministeriö katsoo, että tätä kysymystä ja säännöksen soveltamisalaa tulisi selventää esityksessä. Tämä voidaan tehdä tarkentamalla ehdotettua 31 a §:ää taikka sen perusteluja. Väestötietolain 28 §:n mukaan tiedot voidaan luovuttaa vain, jos ne ovat tarpeellisia siihen käyttötarkoitukseen, johon ne luovutetaan. Yhtäältä valtiovarainministeriö pitää mahdollisena, että 28 §:n yleiset edellytykset rajaavat esitetyn 31 a §:n soveltamisalaa niin, että tiedot tulisi saada asiakkaalta, kun se olosuhteet huomioiden on tarkoituksenmukaista. Toisaalta voidaan katsoa, että itse 31 a §:ssä asetettu tarpeellisuusvaatimus rajoittaa soveltamisalaa. Henkilötunnuksen luovuttaminen väestötietojärjestelmästä edellyttää aina laajempien henkilötietojen käsittelyä, eikä tätä käsittelyä voida pitää tarpeellisena tilanteessa, jossa tieto voidaan saada asiakkaalta itseltään. Tämä rajoitus tulisi tuoda esiin yksityiskohtaisissa perusteluissa. Myös yleisissä perusteluissa tulisi vielä selkeämmin tuoda esiin, että säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tiedonluovutus siirtymävaiheessa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää lisäksi huomiota 31 a §:ssä mainittuun tietosäilykseen. Väestötietojärjestelmä ei sisällä tietoa edunvalvonnan sisällöstä ja pykälän muotoilu olisi tältä osin tarkistettava. Väestötietojärjestelmästä olisi tarkoituksenmukaista luovuttaa lähinnä tietoa siitä, onko henkilö edunvalvonnassa tai onko hänen toimintakelpoisuuttaan rajoitettu. Edunvalvontaa koskevista tiedoista säädetään väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 10 §:ssä.

Martti Hetemäki
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Anna-Maija Karjalainen
ICT-johtaja